

noget, der gør sig gældende i ret mange Tilfælde. Men der kunde jo være et Sted, hvor der var saa mange Ting at lære, hvor der var Mulighed for en saa rig Uddannelse, at Læretiden kunde strækkes udover 5 Aar. Nu er det jo saadan indenfor Handelen, at de unge Medhjælpere, naar de er udlært, begynder med en lavere Løn, end Tilfældet er f. Eks. i Haandværket, og der vil da være rig Anledning til, naar de skal arbejde for en mindre Løn, at give dem Adgang til en større Uddannelse; det var jo egentlig Forudsætningen for dette Lønssystem, at Lønnen skulde stige gennem en længere Skala. At det ikke altid holder Stik, og at Principalerne ofte, saa snart den unge Mand er udlært, forlanger Specialarbejde af ham eller forlanger, at han nu selv maa klare sin Uddannelse, er en Ting for sig; men det burde dog være saaledes, at den mindre Løn efter Læretidens Ophør maatte forudsætte, at der blev gjort Forsøg paa at give de paagældende yderligere Uddannelse.

Det ærede Medlem sagde, at Købmændene vilde sikkert ikke være glade ved at blive underkastet Tilsyn af en Repræsentant for en Lærlingekommission. Der er sikkert mange Købmænd, som ikke vil være glade ved det, men det er netop i de Tilfælde, der vil være særlig Anledning til at foretage Tilsyn. Der er mange Købmænd, som overhovedet ikke overholder Lærlingeloven og ikke tænker paa at overholde den, men de Købmænd, som virkelig forstaa deres Ansvar som Læremestre, vil sikkert ikke have noget imod ogsaa fra Autoriteternes Side at faa konstateret, at de virkelig er sig deres Ansvar bevidst. Naar der tales om, at en saadan Kommission ikke vil være sagkyndig, vil jeg dertil sige, at det er ikke nødvendigt at have særligt Branchekendskab for at konstatere, om et ungt Menneske anvendes for meget til Bykørsel, eller om et ungt Menneske bliver staaende i en bestemt Specialafdeling gennem hele sin Læretid. Det er heller ikke nødvendigt at have særligt Branchekendskab for at konstatere, om et ungt Menneske bliver anvendt til Arbejde langt ud over den indenfor Lovens Rammer fastsatte Arbejdstid. Alle de mange Ting, som Lærlingekommissionerne faar at føre Tilsyn med, forudsætter vel nok Kendskab til Arbejdsforholdene og Kendskab til Fagene, men der fordres ikke et specialiseret Branchekendskab.

Det undrer mig ikke, at det ærede Medlem Hr. Lange sluttede med at fortælle, at hvis der blev paalagt Handelen for store Byrder, hvad det foreliggende Lovforslag tydede paa, kunde det ske, at Handelen,

der i Forvejen ikke har særlig Lyst til at uddanne Lærlinge, vilde nægte at uddanne det nødvendige Antal Lærlinge. Det er en Trusel, som er fremsat fra Haandværkets og Industriens Side, og det vilde være mærkeligt, om den samme Trusel ikke ogsaa blev fremsat fra Handelens Side. Men jeg tror nu ikke, der er saa forfærdelig mange, der tager denne Trusel ret alvorligt. Hidtil har det jo været saadan, at der har været en alt for stor Trang til at antage Lærlinge, ikke saa meget for at give dem en forsvarlig Uddannelse som for at tjene paa dem. Og selv om man vil give de Forretninger, som antager Lærlinge, Pligt til at give disse en forsvarlig Uddannelse, vil det alligevel blive en saa stor Fordel at have disse Lærlinge, at Tilgangen nok skal blive holdt vedlige.

I øvrigt vilde det ikke skade, om man i nogen Grad kunde komme bort fra den nuværende Tilstand, hvor der bliver taget Mennesker ind i en Række Brancher indenfor Handelen uden Tanke paa, om de virkelig kan faa en Levevej ud af det. Man tager disse Mennesker, beholder dem i 3—4—5 Aar og kommer saa en skønne Dag, naar de skal til at have saa meget i Løn, at de kan leve af det, og fortæller dem, at nu kan man igen antage nye Elever og Lærlinge, nu maa de se at komme over i anden Virksomhed. Kunde de skærpede Bestemmelser, Kravet om mere Samvittighedsfuldhed i Lærlingespørgsmaalet, forårsage, at denne Trafik i nogen Grad blev hemmet, vilde jeg betragte det som et umaadelig stort Gode for Handelsstanden, ogsaa for den selvstændige Del af Handelsstanden, for de kan jo ikke være tjent med at fortsætte, som de har gjort i de sidste 5—10 Aar, med at uddanne et stort Handelsproletariat.

Til Slut vil jeg sige, at jeg for mit Vedkommende mener heller ikke, at det Forslag til Lærlingelov, her foreligger, i alle Maader er Udtryk for, hvad man kunde ønske fra Forældres, Værgers og Samfundets Side. Jeg kunde i høj Grad tænke mig, at det var paakrævet at faa en Bestemmelse om Lønningerne, fordi de unge Mennesker ikke har anden Vej til at faa deres Lønninger reguleret end gennem et Krav fra Samfundets Side. De kan ikke strejke, de kan ikke danne Organisationer, og de kan ikke ved Sammenslutning presse deres Løn i Vejret; de er altsaa under daarligere Konjunkturer fuldstændig undergivet de Herrer Læremestres eller Principalers Forgødtbefindende, og derfor var der Anledning til i denne Lærlingelov ogsaa at have Bestemmelser om Lønninger. Jeg forstaa imidlertid godt, at man paa et